

DE ISEGHEMNAAR

Katholiek weekblad voor Iseghem en omliggende
VOOR GODSDIENST, TAAL en VADERLAND

Verschijnt elken Zaterdag
Dit feestnummer
wordt 25 c. verkocht.

Drukker-uitgever :

J. DE BUSSCHERE-BOONTE, Rousselaerstraat, 95.

Aankondigingen :

Notarieele en andere 0,20 per regel.
Tusschen Stadsnieuws 0,50 per regel.

STAD ISEGHEM

Zondag 20 Juni 1920

GROOTE

Vaderlandsche Feesten

ter gelegenheid der

INHULDIGING VAN HET VAANDEL

der Oud-Strijders V. O. S.

en der plechtige

Onthulling van het Gedenkteken

opgericht bij openbare inschrijving
en met medewerking van 't Stadsbestuur tot
roemrijke en dankbare
gedenkenis van Iseghem's helden, gevallen voor
Belgie's Vrijheid.

Orde der Feestelijkheden :

Om 10,30 ure : Op de Grootte Markt

Plechtige Hoogmis met Militair Muziek

Wijding van het Vaandel

GELEGENHEIDSAANSpraak

door den E. H. NEYBRINCK, gewezen Krijgsalmoezanier

Om 11,15 ure : Provinciaal Congres

voor V. O. S. bonden van West-Vlaanderen.

Om 12 ure : Op de kiosk der Grootte Markt

GEHOOR CONCERT gegeven door het Militair Muziek

Om 2,30 ure :

VORMING van den STOET

in de Rousselaerstraat van aan 't Klein Kasteelken
tot aan den Abeele.

Om 3 ure :

ZEGETOCHT

van den

Historisschen Stoet

"Het Belgisch Leger door de eeuwen heen"

gevolgd van al de plaatselijke Maatschappijen
en gilden, de Oud-Strijdersbonden der Provincie
en verschillende muzieken.

De stoet zal de volgende straten doortrekken :
Rousselaerstraat, de Pélichystraat, Dweersstraat,
Meenenstraat, Papestraat, Gentstraat, Marktstraat,
Brugstraat, Wulvenstraat, Statiestraat, Kruisstraat,
Rousselaerstraat, Nieuwstraat, Koormarkt, alwaar
de Onthulling van het gedenkteken zal plaats
hebben ; dan de Hondstraat, Wijngaardstraat, Rousselaerstraat,
Marktstraat, Grootte Markt, waar de
deelnemende Maatschappijen voor het Vaandel omringd van de Burgerlijke en Militaire overheden
zullen defileren.

BEZOEK AAN DEN VRIJHEIDSBLOEM

Om 5 ure : Op beide Markten

Huldebetoog der Schoolkinderen.

Van 6 tot 10 ure : Concert op de kiosken
der Grootte Markt en Koormarkt

Om 10 ure :

Cinematografische Vertooning in open lucht

op de Koormarkt

— Prachtige Vaderlandsche films —

Voorstelling

van de Portretten der gesneuvelde soldaten.

DAARNA GROOT VOLKSBAL.

Speciale treinen in alle richtingen. — De inwoners worden verzocht hunne huizen te versieren en te bevlagen.

De Feestcommissie :

De Ondervoorsitter, De Voorzitter,
G. Van Wtberghe F. Bral.

Leden : J. Grillet, J. Strobbe, Em. van den Bogaerde, J. Vandommele, J. Vercoetere, E. Verhamme.

Gezien en goedgekeurd te Iseghem den 5 Juni 1920

Bij bevel :

De Secretaris :

A. Werbrouck.

Het Schepencollegie :

Fr. Bral, J. Coucke.

Leve Belgie.

De schoonste bladzijde uit de geschiedenis van België is deze van den oorlog 1914-1918.

Waarom ?

Omdat België getrouw bleef aan zijn eerewoord. Een eerlijk man en heeft maar een woord. Alzoo ook een eerlijk volk. België had liever zijne steden en zijne dorpen, zijne landerijen zijne werkhuizen te zien vernielen, liever dan zijn eerewoord te breken.

Omdat het Belgisch leger door zijne dapperheid, den schrikkelijken vijand het hoofd bood tot tweemaal toe bij Luik en bij den Yzer de vijandelijke overmacht tegenhield, en alzoo geheel Europa redde van de duitsche dwingelandij.

Omdat het Belgisch volk zijnen vorst en zijn land getrouw bleef. Verre de grootste meerderheid op 100, bleven Belgen met hert en ziel ; hoe meer de verdrukking op hen woog, hoe vuriger hun Belgisch bloed doorglonsde.

Omdat het Belgisch volk moedig de schrikkelijke rampen droeg die de oorlog meebracht en armoede en gebrek leed vol hoop op de zegepraal.

Leve België !

Onze Bondgenooten.

Het Belgisch leger en was geen schot weerd, had eens de duitsche keizer gezegd.

Maar 't was dat klein veractelijk legertje dat het ontzaggelijk duitsche leger tegenhield, zoodanig dat het Fransche leger zijne maatregel kon nemen om door de duitsch niet overrompeld te worden. 't Was dat klein legertje dat den optocht in de Duitschers naar Calais afsloot onmogelijk maakte.

Belgie redde Frankrijk !

Belgie redde Europa, moge we zeggen.

En onze bondgenooten hebb dat erkend dikwijls, en op alle vzen. Hunne ministers verklaarde het luidop.

Hunne ministers verklaarden o dat zij België nooit zouden vergeten, maar altijd dankbaar blijven.

En wat zien we ?

De oorlog is nu uitgewoed, aar de Bondgenooten en hunne miners en doen niets voor België. hne beloften hebben ze vergeten ! hne dankbaarheid moeten we nog z.

Belgie moet maar zijn zelven reën !

Het Belgisch volk heeft d'oe moed en wilskracht genoeg. 't'as in den oorlog tegen zijnen wil ar met zijne dapperheid, en 't deen oorlog winnen. Gaat zien naaet front, en ge zult verbaasd staar al hetgeen onze Vlamingen hen verwezentlijkt in die verwoestee-ken !

Belgie moet onder Gods zn, worden het schoone en rijke lie van weleer !

ZONDAG 27 JUNI e. k.
Plechtige Inhoudiging van
den Eerw. Heer Dewasch, als Pastor
der Parochie van 't H. Hert

Iseghem binst den oorlog

't Was wel een harde beproeving voor Iseghem, die schrikkelijke oorlog. Andere steden en dorpen werden geheel verwoest ; daarvan werd Iseghem gespaard, Goddank. Maar wat lastig viel was die schrikkelijke dwingelandij van den bezetter.

Met het begin van den oorlog, terwijl onze soldaten in de gevechten waren bij Luik, bij Leuven, bij Antwerpen, waren hier te Iseghem bijna allen groot en klein in varig gebied en in angstige vrees. Hebt ge nog onthouden hoe er elken avond een toeloop was van volk naar het lof en bij de grot, en hoe Pastor Vancoillie zaliger daar was om het volk aan te vuren tot gebeden en H. Communie en tot onwankelbaar betrouwen op de goedheid van 't H. Hert en op de macht van Onze Lieve Vrouw ? Weet ge nog te spreken van die ontelbare massa volk, mannen en vrouwen, die elken zondag luidop biddend de processie deden rond stad ?

In 't gildenhuis werden dan ook 's avonds voordrachten gegeven om het volk te onderwijzen veel volk bijeen en deden veel goet. De zaken vielen niet altijd uit lijk het voorzeid werd, 't is waar, doch het volk was opgebeurd. De vijand en zou nooit in Iseghem geraken, en hij was bijna aan de Brugsche kalsjide !

De vijand kwam ; eerst in kleine patrouillen, dan in grootere benden. Uhlanen ! die vrouwen en kinderen aan den Winkelhoek voor eenige uren gevangen namen ; die Henri Baes en Pater Guardiaan en Pater Vicaris meeleidden uren ver totdat ze verlost wierden te Eessen door Belgische vrijwilligers.

De bezetting kwam ; de eene Kommandatuur volgde de andere op. Dwangmiddelen werden uitgeveerdigd — pasporten, politieure, meldambten, controle. Inkwartieringen werden opgelegd. De werklieden werden opgeeischt ; de landbouwers moesten gaan voeren, en paerden en koelen inleveren en hun hooi en strooi. De straten binnen stad moesten gevaagd zijn, soms twee drie maal daags. 't Regende boeten voor het straatvagen. Familien wierden buitengezet maar de meubels moesten blijven. De burgers wierden geroepen naar de Kommandatuur, na uren wachtens weggezonden en moesten 's anderendaags terugkeeren, gedurig blootgesteld aan onderzoek, moest elke familie dag en nacht op hoede zijn voor de komst van soldaten en gendarmen.

Met November 1916 kwamen hier nieuwe Duitsche politiemannen toe ; ze droegen een armband met twee letters op M. P. — Welke kerels zijn dat nu ? hoorde ik zeggen. — Kijk, ze hebben daar twee letters op dien band M. P. Wat zou dat nu beteekenen. — M. P. Menschen Plagers, zei er een — Marke Pakkers zei er een andere. — In eenige dagen tijd was die naam gekend door geheel Iseghem en de streek, ze waren gedoopt te Iseghem en ze droegen den naam door geheel Vlaanderen... en ze verdienden hem. — Beter naam paste nooit : 't was hun eenig werk : marken pakkers ; dag uit dag in op onderzoek gaan in straten, in huizen, in stallingen, in kelders en aan de boete leggen, marken pakken. — Er wierden Iseghemnaars gestraft voor het uitspreken van dat woord — 't moest zijn Militair Polizei ! Ze waren Marke Pakkers en ze bleven het.

't Is wonder dat de Iseghemnaars nog altijd zoo geestig bleven, zoo opgeruimd, zoo vol hoop op de zegenpraal. Iseghem had veel gebeden ; Iseghem was bewonderensweerdig. Na angste werd er hertelijk gelachen. Kwamen de vlieg- machienen met briefkes, de menschen vergaten dat ze ook kwamen met bommen. En de briefkens wierden meegedeeld en het goed nieuws werd rondverteld. Waren er eenige die hunne Belgische fierheid lieten varen om hunne driften naar ge- not of naar geld te voldoen ze waren seffens gekend en gebrandmerkt.

Ja Iseghem was bewonderensweerdig : geket- end en toch geestig, vrije Belgen te midden Duitsche dwingelanden.

Dwingelanden ! ja, echte dwingelandij !

Geluklig dan deze, die geen gezag moeten voeren !

Welke hoofdbreking voor eenen Burgemeester in zulke tijden, onder zulke dwingelandij ! Welke miserie ! Welke angst !

Hoe dikwijls en werd er niet gezeid : geluk- kiglijk dat Mijnheer Carpentier Burgemeester is ! — En waarlijk wij moeten hem die hulde bren- gen dat niemand, volstrekt niemand in Iseghem hdde beter bestierd .

We geven hier eenige feiten.

Op 14 October 1914 verliet de staf van den Engelschen Generaal Byn om 9 ure het huis van M. Carpentier. De generaal bedankte den heer burgemeester voor het goed onthaal en be- richtte dat de Duitschers spoedig naderden. Rond een uur kwam reeds een Duisch officier den Burgemeester verwittigen dat Iseghem door de duitschers in bezit genomen was, en dat de Burgemeester verantwoordelijk was voor den ter- rugkeer of de tegenwoordigheid van vijandelijke soldaten en ook voor de daden der bevolking tegenover het duitsche leger. Denzelfden avond kwam een duitsche patrouille van Ingelmunster over Emelghem-Dam op de Grootte Markt en loste daar verscheidene schoten in de verlichte vensters van eenige woningen. Er werd natu- urlijk schade aangericht maar niemand werd ge- kwetst. Van den volgenden morgen zond de Burgemeester eene geweldige protestatie naar den duitschen generaal.

Korte dagen na de bezetting der stad werd op een namiddag Mijnheer Carpentier in zijn huis aangehouden terwijl hij in gesprek was met den Heer Vrederechter Weustenraad. Een officier met vier soldaten leidden hem met ge- weld, den revolver in de hand naar de ge- neralie, waar men hem verklaarde dat een burger bij de vaart op duitsche soldaten geschoten had, en daarna zijn wapen in de vaart geworpen had. Burgemeester en dader worden met de doodstraf bedreigd, en de huizen rond de vaart en uit de Brugstraat moesten in brand gestoken worden. De burgemeester werd gevangen gezet, maar bekwam na herhaald verzoeken de toela- ting om met den dader te spreken. Na nauw- keurige ondervraging van den jongen moest de duitsche overheid bekennen dat het geen schot maar kinderspel was. Burgemeester en jongen werden voorloopig in vrijheid gesteld. In het naar huis gaan kwam de Burgemeester duitsche soldaten tegen die een gevangen burger weg- leidden. De Burgemeester ging mede en bepleitte de zaak van den burger zoodanig wel dat deze ook in vrijheid gesteld werd.

Enige dagen na de aankomst van de eerste kommandatuur, dus November 1914, werd M. Carpentier naar de kommandatuur geroepen. Een burger hal een soldaat geschoten ! 't Was ge- beurd bij de hofstede der kinders Demuenaere. Een schot met een geweer ! Geen twijfel moge- lijk ! De burgemeester was verantwoordelijk ! De wijk moest afgebrand worden en de daders moes- ten doodgeschoten zijn ! Intusschen zaten eenige burgers reeds in 't gevang.

De Burgemeester bekwam de toelating den duitschen onderzoeksrechter ter plaats te ver- gezellen en na grondig onderzoek deed hij het gedacht aanveerden dat de dader waarschijnlijk de soldaat zelf was. 't Onderzoek werd in dien zin gedaan, en na herhaalde ondervragingen be- kende de soldaat dat hij zijn zelve in den arm geschoten had om gereformeerd te worden. De burgers werden losgelaten.

Op het einde van 1914 werd de Burgemeester voor het duitsche gerecht gedaagd omdat een Iseghemse soldaat, door de duitschers aange- houden, verklaard had dat de Burgemeester van Iseghem hem aangeraden had zich verdoken te houden.

Tijdens de kommandatuur van de twee dron- kaards Rautenstrauch en Roller werd Mijnheer Carpentier tot driemaal toe voor 't duitsch gerecht gedaagd te Rousselaer bij den wreeden en af- schuwelijken rechter Slichting (!!!)

En eersten keer, omdat hij samen met M. Vandemoortel, Burgemeester van Emelghem bij de duitsche overheid had geklaagd over het gebrek aan kolen bij de bevolking, over het werk aan het front, en door aangeplakte affiche zich verzet had tegen den verplichten arbeid.

En tweeden keer, omdat M. Carpentier de duitsche soldaten beschuldigde beddezakken en stores en meubels mee te nemen bij elke afwisseling van troepen.

En dorden keer, omdat de Burgemeester een politiereglement had gemaakt waardoor het aan de burgers verboden werd vleesch te verkoopen aan de duitsche soldaten. Gevolglijk hierop wierden Burgemeester en Politiecommissaris van alle politiemacht beroofd, enz. enz.

In Januari 1918 ontving de Burgemeester van wege de hogere Duitse overheid het uitdrukkelijk bevel de ontruiming van den westkant van Iseghem tot aan de Marktstraat voor te bereiden. 't Werd nu een gedurig loopen en schrijven om dat bevel te doen intrekken. 't Bevel bleef en moest uitgevoerd worden! De Burgemeester vroeg een verhoor bij den bevelvoerende generaal. — 't Werd hem eerst geweigerd en eindelijk toegestaan in de Kerk van 't H. Hert, ter gelegenheid van een concert 't Bevel werd ingetrokken in dezen zin dat de ontruiming mocht uitgesteld of verschoven zijn. Welgelukt concert, voorwaar welgelukt voor de bevolking!

Binst de laatste weken van de bezetting had de Heer Burgemeester veel te lijden van de onverdragelijke handelwijze van den zotten Ortskommandant Lübert. Een deel van de bevolking had de stad verlaten om verder in het land meer veiligheid te gaan zoeken en waren er wel toe gedwongen geweest, 't is waar, maar toch waren er velen vrijwillig weggegaan, en terwijl andere Burgemeesters hun volk en hun stad aan hun lot overlieten, bleef Mijneheer Carpentier op zijnen post in de ruïne en in het gevaar.

Had Burgemeester Carpentier veel moeten afzien tijdens de bezetting, hij had dan ook het onzeglijk genot de hand te mogen drukken van de Belgische soldaten die den woensdag morgen 16 October 1918 de stad binnenkwamen.

Lijst onzer gesneuvelde Helden.

- Beheydt Cyriel, Kales 27-10-18
- Binquet Adoll, St. Ló 8-8-15
- Binquet Eugène, Celle 1-2-15
- Binquet Jules, Ramscappelle in Jan. 16
- Binquet Leon, Aelsemberg 24-1-16
- Bral Valère, De Panne 20-10-18
- Bringiers Alfons, Seraing 5-8-14
- Claerbout Cyriel, Antwerpen 19-9-14
- Colpaert Florimond, Cap-Ferrat 22-12-218
- D'Artois Jozef, Forthem 12-5-15
- Debeyne Camiel, Poperinghe 14-12-14
- Debuschere Gustaf, Barchoen 5-8-14
- Declercq Cyriel, Le Mans 5-11-17
- Deconinck Elidore, Corbeek-Loo 14-8-14
- Dejonghe Camiel, Ramscappelle 10-11-14
- Delaey Jean, Gent 27-11-18
- Delorce Camiel, Sennelager 13-4-18
- Demaegt Gustave, Caeskerke 20-5-15
- Demeyerne Remi, Eessen 10-11-14
- Demuyne Michel, Merckem 17-4-18
- Desplentere Jean, Oude-Capelle 2-11-15
- Dewaele Jules, Vinckem 19-4-19
- Dewaele Joseph, vermist sinds 5-8-14
- Dewitte Bruno, Roozendaale 24-10-14
- Dewulf Julien, Parijs 23-10-19
- Fertein Alois, Antwerpen 23-3-19
- Fremaut Frans, Kales 23-11-18
- Gheysens Cyriel, vermist sinds Oct. 14
- Lapeire Jean, Panne 20-5-16
- Lefere Etniel, Iseghem 30-1-1920
- Lefevre Ivon Graville 11-12-15
- Levevre Jan Wynendaale 17-10-18
- Lepercq Alois, Houstadde 5-6-15
- Loncke Joseph, Oude God, 14-7-17
- Maddans Ignatius, De Panne 25-4-15
- Maes Juliae Brugge, 8-11-18
- Masse Noël, Verdun, 20-8-17
- Monteyne Josef, Gent 1-3-19
- Oosthuys Frans, Kales 1-7-18
- Palette Henri, Nieuwecapelle 4-8-17
- Pattyn Henri, Iseghem 20-11-18
- Plets Julien, Kales 21-10-18
- Rebry Valère, Dixmude 28-2-16
- Seynaeve Joseph, Lizer 22-10-14
- Seynaeve Louis, Langemarck 20-4-18
- Stevens Abel, Ligugé 4-4-18
- Surmont Valère, Jonckershove 12-10-18
- Vanderschelden Eric, Pervyse 21-10-14
- Vandoorne Felix, Grimbergen 12-9-14
- Vangedalle Leonard, Grimle 14-8-18
- Vanhauwaert Camille, vermist sinds 25-9-14
- Vanhaverbeke August, Bohmte (D.) 28-11-18
- Vankersbick Jules, Ghavelines 18-10-18
- Vancollie Achiel, Verdun, 12-10-16
- Vanden Bogaerde G. Davos, 9-5-20
- Vanmoen Jules, Iseghem 28-8-19
- Van Moortel Joseph, Kales 9-5-15
- Van Oosteren Michel, Stuyvekenssk. 23-10-14
- Varweerde David, Noordschoote 7-7-15
- Vansteenkiste Jean, Pervyse, -10-14
- Verhelst August, Luik 8-8-14
- Verholle Arthur, Auberville 19-3-16
- Verlinde Georges, Moorslede 10-10-19
- Verlinde Joseph, vermist sinds Aug. 1914
- Verlinde Paul, Eppagehem 26-8-14
- Vermaete Jérôme, Adinkerke 8-10-18
- Verschatte Jérôme, Adinkerke 30-4-15
- Vroman Julien, vermist sinds Aug. 1914
- Vyneker Joseph-Remi, Ramscappelle Jan. 15.
- Windels Gustaf, Iseghem, 28-5-20
- Windels Leon, Gent 5-8-19

Lijst onzer Spioenen.

MM. Vandewalle Gerard, Vanhecke Gerard, Tieghem Cyriel, Vanderzyppe Joseph, Kerckhof Arthur, Thyvaert Alberic, Ghyssbrecht Aimé, Looitjens Hector, Doktor Vandewalle, M. Morel, Vankebeeck Frans, commissaris, E. H. Vanoverschelde, Vanbelle Camiel, Depoortier Abdou, Mr en Mme Devrieze, Juff Vanderzyppe Irma, Withouck Madeleine, Depoortier Felicie.

Aan de Moeders en Vrouwen onzer dappere gesneuvelde Helden.

Dien dag van feestviering ter eere van dezen die streden voor ons vaderland, voor onze vrijheid, mogen wij niet laten voorbijgaan zonder te peilen op deze brave moeders en vrouwen, die in de rampvolle dagen hun zoon en man verloren in die schrikkelijke menschenlaching. Groot is het sacrificie dat zij deden op het altaar van het vaderland; groot is de opoffering van eene moeder, van eene vrouw van al wat hun dierbaar is. Aan hun dus onze diepe dank, onze oneindige erkentenis. Moge 's lands bestuur deze brave moeders en vrouwen indachtig zijn en u, bijzonderlijk de kleine oorlogswezen. Dat de bevolking hun op heden bulde brenge lot troost en balsam aan hunne diepe droefheid.

ONZE HELDEN.

De Oorlogsman.

Het kan zoo rood elf uren draaien. Een soldaat een Gentenaar, is afgelost op de wacht en komt lachende in de schuilplaats gekropen, waar vijf soldaten nog liggen te slapen.

« Zeg, mannen, is dat nu slapen! ik hoor u ronken in den tranchée » — « Hé, Strop » grolt een stem van onder de dekens, « houdt gij uw muil maar toe; gij moet gij juiste spreken van slapen! » — Onze poot smijt zijnen gordel met patronenzakje, schupen bajonnet tegen de wapens der slapende makkers dat het klettert, en gansch het boeltje rolt rommelend en rinkelend dooreen. Intusschen hebben de slapers hunne dekens op hunne beenen gesmeten; ze zitten recht met den rug leunend tegen den houten wand van het Schuil, en kijken monkelend naar den Strop die op zijne hupken zit te dubben of hij eerst een stuk-schen zou eten of maar seffens in zijnen « tram » zou kruitpen.

« Wel Strop, ware jik in uwe plaatse, » zegt er daar iemand, « ik zou een stuk-schen eten; het duurt nog twee uren vooraleer ge soep krijgt en ge staat toch maar genoeg ». Het is een boom van een jongen, die alzo spreekt. In de schemerklaarte die de schuilplaats verlicht, bemerkt ge gemakkelijk den stevigten bouw van zijn lichaam, de helle glans der oogen en het krachtig, mannelijk hoofd op de breede schouders. In de kompanie is hij gekend als de oorlogsman, de jongen die nooit siddert noch beeft, die geen gevaar vreest of kent. Niet alleen de kompanie, maar gansch het regiment kent den oorlogsman, houdt hem in hooge achting en zeker is het dat velen zouden kunnen vertellen van de koene daden van den eenvoudigen soldaat.

De Strop bijt lustig in zijnen boterham en neemt met zijn mes een stuk vleeschpastij uit eene blekken doos. Of het hem smaakt! Plots wordt er een korte doffe slag gehoord. Hoe klein en onbeduidend dit gerucht weze, soldaten hebben het gehoord; ze wangen vorbleeken, de oogen staren elkander aan in angstig afwachten, de ooren luisteren gespannen. Daar drunt eene chrikkelijke ontploffing, de schuilplaats daverd ervan. De Strop smijt zijnen boterham neer, stoort zijne doos toe en springt met de anderen buiten om te zien waar de bom gevallen is. De wacht in de verbindingslijn verzekert dat de bom gevallen is niet verre achter de eerste lijn.

Daar weer een doffe knal. De jongens onderzoek en aandachtig de lucht, maar de mist is zodanig opeengepakt dat het onmogelijk is iets te bemerk-en. Thans klinkt naderend het machtig janken en zoeven der bom. Daar ploft ze dicht bij de tweede lijn, kraakt machtig open, jaagt scherven en aardblokken zoovend door de lucht. De soldaten zijn eensgezins ontmoeid. Het is waar, 'bommen zijn gevaarlijk in de mistige dagen, als het oog vruchteloos vorsch in de lucht om het tuimelend gedrocht te ontwaren. Niets is ontzenuwender als daar gansch machteloos en hulpeloos te staan tegenover ontzagge-lijk geweld. Zonder bewust zijn stoppen onze jongens hunne pijp en rooken ijverig; eene pijp geeft immers moed en brengt afwisseling in de gedachten. De oorlogsman met nog eenen soldaat, hebben de gevechtsoverzicht verlaten en leunen tegen den wand van hunne schuilplaats.

« Hé mannen, » roept een makker, « ge moet daar niet blijven, ge moet daar niet blijven, ge kunt nergers eene slechtere plaats zoeken en ge hebt geene de minste bescherming in den rug ». Waarlijk deabri of schuilplaats staat juist daar waar de tweede lijn kruist met de verbindingsgracht die naar de eerste verdedigingslijn loopt. Iedereen weet genoeg dat een kruispunt een liefdeloosd mikpunt is. « Och ja » zegt de oorlogsman, « het is toch geen avance op te letten, ge ziet toch niets. En daarbij, die sm... ginder zouden veel te kontent zijn moesten zij weten dat wij voor hen gaan loopen ». En beiden blijven staan. Juul, de oorlogsman, bekomert zich om niets, blijft gerust en kalm, juist alsof dit alles geen pak heeft op hem. Het gekraak der barstende bommen gaat voort maar zij vallen dichter. Thans blijkt het duidelijk dat de vijand het kruispunt willen vernielen. De soldaten schuiven op een voor een naar rechts of naar links. Het ware te dwaas, zeggen ze, daar te blijven tusschen de bommen, na vandaag zeker, in die smoorlucht die u beet iets te zien afkomen.

Weer een doffe slag. Ditmaal heeft Juul de plaats gezien waar de mortar staat en hij heeft de bom eenige meter gevold in hare rijzing totdat zij in den mist verlijnt. « Deze komt dichter, » zegt hij kalm. Feitelijk, zij barst juist voor de lijn. Nu wordt het nijpend; het is tijd om wat uit de richting te gaan. Maar Juul staat daar even kalm en beweert dat de Duitscher hem niets kan doen. « Dan blijf ik ook, » zegt de andere soldaat, alhoewel zijn hart iets anders wenschte. De beide soldaten staren vlak voor zich uit, naar de plaats waar de mijnwerper staat. Aan hunne rechterhand liggen de droomende pinnen, waartusschen hier en daar een distel zijn wild gewas opsteekt. Eene rij hoopen en brokken en steenen wijst den weg, waar vroeger eene straat met schoone huizen pronkte van een lief Vlaamsch dorpie. Een smal stuk van den kerkmuur staat nog recht en beheerscht de treurende pinnen als een wakend spook. Er wordt wederom eene bom gesmeten. Zij zien ze eenige meter hoog opgaan in de lucht en verdwijnen in den mist. Het is een oogenblik stil; dan hooren zij de bom akelig jagen en zoeven als een angstwekkend doodsbedreiging. Het bloed jaagt naar het hoofd van den soldaat en dreigt hem kalmte en geestesgebruik te ontnemen. « Gaat liggen » roept Juul zijnen makker toe. Zij liggen beiden als planken tegen den grond als het moordtijd donderend neerploft in een hoop steenen op zes of zeven meter nevens hem. Van den slag wordt de soldaat met zijn hoofd tegen wand geworpen, steenbrokken zoeven overal rond, aardblokken vallen terug op den grond met een gerucht als van aankomende ruitertij op eenen aardeweg. De twee soldaten staan recht, bezien elkander, met oogen dwaas nog en vol angst en lachen dan luid om het ontkomen gevaar. « Nu trap ik het af zulle, » zegt de soldaat, « alleé Juul komt mede ». En thans, ook onder den indruk van die krakende bom en het geloopte gevaar volgt onze Juul, onze oorlogsman, zijnen makker schuift op naar links. Dit is de eerste en enigste maal, dat onze oorlogsman uit den weg ging voor het gevaar.

Naar de loopgrachten

Kerstmis (1915)

Sinds enkele dagen was ik te Alveringhem aangekomen. Mijne compagnie was toen voor vier dagen op « piquet » gaan liggen, anderhalfuur

opwaarts naar de lijnen. — Vier dagen rust volgden daarop waarvan de laatste het Kerstfeest meebreacht.

Heel vroeg in den morgen gingen wij — een bende makkers te samen — alover duistere en modderige banen naar de eerste Mis. — In de kerk vonden wij nog iets waar van de weelderige vreugde uit vroeger Kerstnachten. — Honderde brandende kaarsjes knetterden rond een kribbetje in heilige stilte. « Moedertjes » in zwarte kapmantels geduffeld zaten vroom te bidden; burgers kwamen reekaan toe om hier hunnen Heiland te begroeten. De soldaten ook waren opgekomen en met het hoofd in beide handen, roerloos, mijnerden die store kerels over 't Hemelsch kindeke en een rei vredesvisioenen. « Stilte nacht! Heilige nacht! » zong men op het oksaal, en mij ook bracht die zoo eenvoudige schoone wijze eene stemming bij waarin ik stom, bijna bewusteloos, de opeestapeling geluk van vroegere jaren aanschouwde. Wat waren de tijden veranderd! Voor de eerste maal mijns levens zou ik dien dag — vreededag bij uitnemendheid — naar de moorddadige loopgraven trekken waar de dood greinzend komt aangezeten op hullede en openspannende obussen. De morgenstond was het innig genieten van een allerzietsten vrede, het avonduur ging zijn: een hatelijk walgen van een oorlog op een aanslepend slagveld — Dixmude — vermaard heinde en verre door zijn bloedige heldenkampen.

In den namiddag rond 3 ure werd er op den Klaren geblazen. De jongens geladen met allerhande kriegersgerief, kwamen in de rangen en bij het teken van den commandant trokken ze vooruit zonder al te veel luidruchtigheid. Het zwart slijk der straten speerde weg onder hunne zware benagelde schoenen en, stap voor stap, te midden een cacofonie van rinkelend oorlogsgetuig en vroolijk geroezemoes, waggelden zij voort, opwaarts, naar de eerste lijnen.

Toen zij in 't dorp kwamen werden de klaronen gesteken; de soldaten schouderden 't geweer en met de officieren aan den kop trokken zij vooruit op krachtigen maatstap; het drauende geweldig in de straten en 't weerklonk ervan taaie Vlaamsche kriegerskracht waarover de dood alleen kon zegoverien. Eenige feestvierende burgers kwamen op den drampel staan om vroolijk die jeugdige kerels, de ridders uit den wereldoorlog, te begroeten in hunne koene jongelingskracht. Zij trokken nu wederom de wacht op aan de Yzerboorden en konden er hunnen heiligen plicht vervullen, spijs alle ellende en ontbering, spijs alle smarten, tot ter dood. Aan de lachende en minnende gezichtje jeunden zij een wedergroet, was het een « morturi te salutari »? Nooit of nimmer waren ze naar de eerste lijn te Dixmude gaan waken of strijden zonder er makkers te hebben achtergelaten, doof of gekwetst.

Buiten het dorp hield alle militaire parade op en de potten gingen hunnen gang. Tweemaal was er ruste; de fansels vlogen ten gronde en er werd een lange teuge koffie gedronken om de verhitte keel te dampen. 't Was dan ook het oogenblik om een cigarette te rollen en over duizend en honderd dingen te spreken.

Een eindeke voor de « Grognie » kregen wij de laatste rust. 't Damsterde reeds en donkere logge wolken daagden, naar den westerkant op, zwinderen. Wij waren den vijand goed genaderd; zelfs waren we hier aan de uiterste grenzen van 't vroolijk levende en bloeiende vrijgebeven Vlaanderen. Hier hield dan ook alle vrije beweging op en viel er niet voort te tijlen op goed-komhet-nit in kommerloze lichtzinnigheid. Hier begon 't lullekkerland der grimmige dood, waar ze greinzend alle dagen kermis vierde een ruttelbaend danste en versprong de gansche nacht.

De soldaten smoorde wellustig hunne laatste cigarette op; intusschen onderzochten ze kalm en met rustigen blik de gansche frontlijn om te zien waar de kanonnen nijldige vlammen sloegen in den vallenden nacht.

Toen het geheel dumster geworden was rukten wij op. Te Ondecapelle: pinhoopen en naakte grondvoestingen; op sommige bouwvallige gevels ruste nog een half verbrijzeld, scheefhangend dakgeraante. Een einde verder verbood men te rooken, zelfs te roepen. Wij vervolgdten den steenweg van Ondecapelle naar Caeskerke; bezijs geheinzinnige zware stilte in de verlatelijke vlakte, een poos, de zelfde stilte onder de manna. Geen bedrijvigheid op de eerste lijn; slechts een zeldzaam geveershot dat hoe nader hoe vaster in de ooren klonk; de Duitschers vierden ook Kerstdag. Hier en daar schoot een vuurpijl snel en helder de donkere lucht in en blikte ten allen kante rond als een wantrouwig pinkend oog dat ijlings zijn vijand bespiedt. Aan de passerelle gekoman verlieten wij den steenweg en volgden het smal plankenwegeltje alover de lichtlokkende wateren der overstrooming. Een weinig verder geraakten wij op 't droge en daar begon ook den « boyau ». De mannen waren stil: men hoorde alleen den een-tonig tokkende hollen tred op de plankjes en 't rinkelend slaan der wapens tegen de beenen. De compagnie scheen een reke gehelme schimmen die, van kop tot teen gewapend, vooruitspoekten in den nacht. — De marche werd nu een ellendige brokkeling van wachten en eenige meters tastend voortgaan. Half beschut langs beide kanten door een arden muur geraakten wij aan de « hoeve van den Colonel » en na eindelijkloze kroonkeling aan 't kapelletje « Onze Lieve Vrouw Troost in Nood ».

Van 't kapelletje naar de eerste lijn was er nog slechts een paar honderd meters af te leggen, maar hier was de streek nogmaals overstroomd en stonden wij bovendien volop in blakke veld zonder andre beschutting tegen 't vijandelijk ijzer dan den zwarten sluiser waarmee de donkere nacht alle krijgsgedoe van beide strijdkampen bedekt. Aamoudende regens hadden de overstrooming hier doe zwellen zoodus zelfs de passerellen onder water stonden en op sommige plaatsen weggespoeld waren. Al tastend met de voeten onder 't water ploetsen wij voort en met een huivering op 't lijf voelle ik in dien pekdonkeren kouden winternacht het water in mijn schoenen stroomen en broeken komen tot 't laatste draadje toe doorweeken. Wij vorderen gelijk sletken. Hoe nader de loopgracht hoe slachter het wierd. 't Was nu geen doorwarden meer naar een aanhoudend zakken, vallen, pletsen en plinsen in verraderlijke obusputten met hun kleverig mellig slijk op den bodem.

Almeets en vlak voor ons schiet er bliksem-snel een duitse fuscé door den donkeren nacht, paalt een stonde en stuikt in 't water. Als in een visioen staat 't geraante van Dixmude in een helle

klaarte op donkeren achtergrond, voor mij te pralen, haar hoekige grijze pinen met donker zwarte verloopende schaduwen tooveren voor mijn oogen een onvergetelijk akelig beeld dat slechts teenjstonde — het schitteren der fusée — duurde... 't Was wederom stekedonker. Twee geweeerschoten joegen twee jankende kogels boven onze hoofden. Na enkele sprongen geraakten wij in de loopgracht.

Hier hadden wij de uiterste grenzen van 't oude Vlaanderen bereikt. Kerels! te wacht aan den Yzer!

Morgendleven bij de Kanonniers.

Alles slaapt nog en is stil... moede als zij zijn van 't lange waken gedurende den nacht als al met eens een forsche « Debout » weergalmt in de schuur waar allen in de zoetste droomen gedompeld liggen. De meesten zuchten eens, gapen als om de kaakbeenderen niteen te doen rekken en leggen zich nog eens op de andere zijde. « 't Is nog vijf minuten, jongens » roept er eene stem uit den versten hoek. De brigadiers zijn stillekens uit hun bed gekropen en roepen nogmaals. « Allez hommes debout » maar allen zwijgen. Als ze nu zien dat het ernstig wordt beginnen ze maar zelf van « boe-boe » te roepen en wat scheldwoorden naar 't hoofd van de brigadiers te slingeren. Ze liggen er zoo gemakkelijk en warm in hun zalig niets-doen en droomen... doch hun schoon leven duurt niet lang want de brigadiers hebben hier en daar reeds verscheidene stroozakken het onderst te boven gekeerd en de andere om de vlag te voor-komen, rechten zich, wrijven zich eens de oogen en sukkelen de een na den andere uit hun bed. Ze geeuwen en gapen nog eens, rekken zich eens goed uit en een voor een trekken zij er van onder, den handdoek rond den hals toegeknoopt en 't hemd tot over de ellebogen opgerold. « Sus, waar hebt ge mijne zeep gedaan? » — « Ik? nu zeep? Ik heb mijn eigen tuig, jongen! » — « Loden, hebt gij mijn handdoek niet tegengekomen? » — Neen ik, want de mijne is ook gaan vliegen... « 't Ware raar dat ze niets zouden moeten pikken. » In den hoek is er een hoorndal omdat zijn makker reeds uitgevlogen is terwijl een ander nog slaappronken over een bed struikelend en nog eenen anderen in zijn val melleeslept zoodat ze alle twee te midden de schuur rollen en dan... wel! dan gaat het op zijn soldaatsch.

Eindelijk zijn zij buiten om zich eens goed door een waschingske te verfrischen. 't Eerste werk is eens in de lucht kijken en zich warm in de handen wrijven; dan stappen zij het af naar de pomp der hoeve waar het een gewemel is van al die witte broeken en een stampen en een dreunen der blokken op de harde steenen. Met vier of vijf staan zij gebogen rond de oude pomp en waschen en plassen dat het een plezier is om zien. « Gaat gij daar nog lang staan, Sus » — het is altijd hetzelfde met den dien... » — « Snijt hem weg » en zoo gaan de praaties hunnen gang. Natuurlijk dat kan niet gaan zonder grappen uit te steken en binst de een of de andere zich afdroogt, krijgt hij een smet zwart zaad in den hals zoodat hij opnieuw mag beginnen met zich te waschen. Zij zijn nu gewasschen en verfrist, zij schudden nog eens 't machtige lijf, huiveren en zetten het op een loop naar binnen. Het gereedmaken van de toilet duurt niet lang meer en wanneer de wachtmeester van de week « de koffie » roept staan zij opgepoetst en veerdig. Haastig grijpen zij naar de gourde of de gamelle en gaan in de reek staan, wachtende op de koffie. Zij staan er ongeduldig en trappelen rond weg en weer terwijl er nu en dan een zijn kwade luim uitwerkt met een groep van « koffie! koffie! koffie! fi! » Zij duwen en stooten om eerst te zijn en schelden tegen een kameraad die zich voorzichtig tusschen de menigte traacht in te wringen. Eindelijk is de koffie geroed en dan begint het kiven omdat zij niet gauw genoeg bediend worden of omdat zij geen koffie genoeg krijgen. « Zeg nog een beetje! eh! » — « Kijk, ik en heb er bijna geen. » — « Zal ik er dan geen krijgen » — « Achteruit gij daar, gij zijt de laatste »... en zoo gaat het voort. Ze slokken gauw 'n teug van 't warme vocht binnen en smekken en blazen van 't danig doudg doen. Daarna trekken ze naar de keuken om hun half brood. Het gebeurt wel eens dat zij onder weg tegen een ander loopen, hun koffie starten en dan gaat het er van « dood slaan... blauwe oogen slaan » enz... Natuurlijk zijn er altijd die te laat komen en geen koffie meer vinden. Dan kijken ze eens betueterd, bezien eens goed den bidon om wel te zien of er niets meer over schiet van hun « godendrank » en gaan dan sloopvoetend hun beklag maken aan den brigadier van de keuken die hen gewoonlijk met een schouderophalen wegzenit. Zij zitten dan allen rond een primitieven tafel of op hun bed, de gourde tusschen de beenen en 't groote werk gaat 'n gang. 't Smaakt goed die gewone kost en velen zouden er zich bot op kijken dat er van die kerels zijn die zoo maar in één maaltijd een half brood naar binnen zenden. Er zijn er die confiture of iets anders hebben, dan kijken de andere met verlangende gretige oogen of durven ook wel eens vragen: « Is 't goeie Jef? » waarop de aangesprokene gewoonlijk met iets antwoordt, dat men niet goed kan verstaan, maar dat gewoonlijk zoiets van « ze verkopen er in de kantine » beteekenen moet.

Een voor een staan ze nu op... vagen zich den mond af, hangen hunne gourde op hunne plaats en halen een neusbrandkerke uit. Ze dampen en paffen als Turken, kijken eens rond en sienteren voort naar hun werk.

Het laatste offensief.

Er ging een gerucht tusschen de soldaten rond; de bevrijdingsaanval moest gewaagd worden! Van waar het nieuws kwam wist niemand, en onze officieren zwegen gelijk vermoord. Binst den dag bewaarder de wegen hun allendaagsch uitzicht; maar 's nachts was het een gerij, en gesleur en gedommel frontwaerts, dat de potten in hun barakken niet in slaap gerochten en gromden.

Zoo verschakten wij den vijand.

En toen, op een namiddag, kwam de kapitein in onze barakken, kondigde het groot nieuws af, sprak over onze dierbaren in bezet België die honger leden en smeekend naar ons hun armen strekken, en beloofde ten slotte dat er wijn zou wezen in overvloed en feest voor hen die den dans zouden overleven.

's Avonds reeds riepen de klaronen ons in de rangen, driemaal sloegen wij 't geweer op den schouder als opperste groet van diegenen die sterven gingen en... wij traptien het af ten oppersten kamp.

Kalmer als nooit was het front: de wolken bolden woelend voorbij de maan als reusachtige draken, en in die stille deed het aardig te denken dat velen

van ons hun laatste dag beloofden. De mannen waren zenuwachtig maar beraden; beter eens groot spel gewaagd om met die ellende gedaan te maken, meenden zij.

In den donkeren nacht, gelijk moordenaars, slopen wij tot tegen de duitsche lijnen. Zie, plots om 3 uur, steekt een machtig zoeklicht zijn straal in de wolken en... een helsch orkaan breekt los op de vijandelijke lijnen. Al onze kanonnen, ten allen kante verborgen, duizenden, breken los, al onze bommenwerpers huilen hun doodlied, al onze machinegeweren knetteren; iets ongelooft. Daar, voor ons, is 't al vuur en vlam en huilen van de dood tusschen noodseinen allerhande. Eene rilling liep door de aarde, een dag gloorde waarop gestorven zou worden, en toch sliepen veel mannen, de koeien.

't Wordt morgen, tusschen licht en donker. Nu slaat het uur van den aanval, het schrikkelijk H. uur, 6 uur. Bevelen worden gehuld tusschen 't geras der kanonnen, de eene maakt het knissteeken, een andere zingt: "grinder boven zijn druppels te drinken", maar de kalm-beraden Vlaming steekt zwijgend op 't geweer de bajonnet, de bloed-dorstige.

De grootste veldslag die de zon ooit bescheen is aan gang. Het voetvolk gaat vooruit achter het rollend versperringsvuur onzer kanonnen dat zich verder verplaatst naarmate het voetvolk verder rukt; en de kleine veldkanonnen rijden door onze aanvals-baren aan. De eerste regimenten vechten in aanvalsbarren, gansche regimenten stooten achteraan in eindeloze reken, dan volgt de ruterij, gereed om voorop te stormen. De peerdren hunkeren naar kampst lust. De vlieggeniers zweven slechts op eenige meters boven onze hoofden, geven allerhande seinen me-vuurpijlen, randen den wijkender vijand naar met granaat en machinegeweer, brengen ons voormad en voedsel, of gaan hoog in de wolken de duitsche roofvogels ten lijve in een kamp op leven en dood. Echte blauwvoeten die weelde voelen in den storm en tusschen 't flitsen der bliksams! Reuzen uit den sagentijd die op gevleugelde draken den hemel bestormen! Maar draak en reus worden neergebliksemd, draaien een wijf op de vanden en ploffen dan ten gronde, krakend voor onze voeten.

Wat is daartegen ons onweder waarin al de donders losbreken? De schrijvers der Oudheid hebben in hun zoo machtige verbeelding nooit iets gedroomd gelijk de groote veldslagen der 20^e eeuw in werkelijkheid zijn.

Zoo stormen wij altijd maar vooruit. Met onze gasmaskers op 't gezicht zijn wij geen menschen meer, maar duivels, in den rook en vergiftige gassen en openspattende obussen ten allen kante. De dood grijnst boven de velden en slaat in 't wilde; en met gansche benden stormen wij in haar grijparmen. Maar

« wij hebben ons geweer, onz' wapenen zijn goed, onz' kogels dringen door, en tasten naar het bloed »

« Eneas. » en zoo vechten wij Vlaanderen weer vrij.

Triomf in Vlaanderen.

Wapenstilstand! Zegepraal! O, die onvergeltelijke avond toen dat nieuws bij de soldaten aankwam! 't Was alsof ter dood-veroordeelden plots hun vergiffenis bakwamen. Allen stormden naar buiten, onze muziek speelde haar wilde en zotte deuntjes, de potten ontstaken groote strooivuren en dansten er rond in wilde sprongen tot laat in den nacht, al onze vuurpijlen vlogen de lucht in, witte, roode, groene vuren alles dooreen, en beschenen onze warrelende benden met toovergloed.

Wilder tafereel beleefden nooit onze heidensche voorvaders rond hun brandstapels in de oerwouden! En toen begonnen wij onzen zegetocht door de Vlaanderen dorpen en steden. Wij leefden in een droom, een glorie-droom gelijk er zelden over Vlaanderen zweefde.

Muziek in top togen wij door de bevlagde straten, onder zegoemoen en kranssen en bloemen. En 't volk, ons verlost volk, stroomde toe op onze wegen, en 't was een gejuich en gelach, een geluk en zotternij, ongelooft! Bleek en koud van aan doening stapten wij aan met forsigen stap, en onze ransel zwerde op onzen rug vol levenslust; want wij gevoelden dat wij de beschermers en verlossers waren van onze kinderen, blij en blonde, van onze vrouwen en grijaards.

De kinderen hadden geen schrik van ons, menschen-dooders, maar huppelden gelijk lammeren langs onze rangen. Moeders toonden ons vol fierheid aan hun kroost, en de zuigeling op hun arm lachte ons toe. Oude grootmoeders voelden zich jong worden en dansten mede op maat van ons muziek, en zongen met tandenloozen mond van Vlaanderen die Leeuw! O die blik vol fierheid en trots van Vlaanderen grijaards op ons! dat drong diep in onze ziel en wij sidderden, en in blik voelden wij al ons lijden ruimschoots beloofd.

Waar wij 's avonds inkwartierden werd dan gedanst den vreugd-dans, den zegedans! O het schouwspel van een gansche volk dat gelukkig is tot dwaasheid toe!

Ook waren er wel moedersoggen die wonden als zij op hun geseuvelden dachten ten onzen blijde huisvaart — en wat zeggen van het kussen en weenen van de bloedverwanten die een zoon of broeder in onze rangen ontdekten!

Dat is « Het Vaderland »! zoet en heilig woord! O Vlaanderen, wat wilden wij u toen aan 't de wijde borst prangen, en hoe streelden wij de vlaskopkens uwer blonde kinderen! Maar ook, welke razernij beklemede soms ons hart wanneer die fransche veld in ons Vlaamsch leger ons uit dien glorie-droom ont-rukten, en ons herinneren kwamen dat, spijs'ons lijden en ridderslagen, wij slechts zonen zijn van! Moeder Vlaanderen, uw zonen met den stalen helm, dadendurvers hebben gezwoeren op hun zweerd u te doen opstijgen uit uw dienstbaarheid en u uw plaats weer te geven in den rang der adelijke mevrouwen. Durft Gij niet ??

Waarom zijn de oud-strijders VLAAMSCHGEZIND.

Iemand, die den oorlog niet heeft meege-maakt, zou zich moeilijk een denkbeeld vormen van de gemoeds-gesteltheit onzer oud-soldaten. Hij zal oordeelen, dat de meesten onder hen prikkelbaar geworden zijn, dat ze te radikaal hun oordeel vellen, dat ze brutaal weg naar het gestelde doelwit streven zonder zich af te

vragen: zijn dit de geschikte middels. Zulke mensch handelt en spreekt soms onrechtver-dig tegenover den oud-strijder, die niet begrepen wordt door zijn omgeving.

In zijn lichaam en in zijn ziel draagt de oud-strijder de sporen van het oorlogslijden. Hij heeft gekend en gezien schreuwende on-recht; met schoone leuzen en idealen werd hij gepaaid en de nuchtere werkelijkheid van kleinzichtigheid en lage ikzucht heeft hem ontgoocheld. D't alles pijnigt zijne overgepri-kelde zenuwen, die hun evenwicht nog niet terug gevonden hebben. Het lijden immers was te groot, en de nood van zijn volk zit hem in 't bloed.

Hoe was het mogelijk b. v. dat een vlaamsche jongen *zich thuis voelend* kan in een leger, dat verfransch was *in merg en been!* De vlaamsche soldaat beminde hartstochtelijk zijn vaderland en kwistig heeft hij zijn bloed ver-goten om het te redden uit de slavernij, doch het was hem onmogelijk een leger te beminnen, dat dagelijks de taalrechten van 83 % zijner zonen miskende. En zoo komt het dat jongens die vroeger op vlaamschgezindheid niet dachten razend vlaamschgezind zijn teruggekeerd.

Zekeren dag zeide mij een volksjongen: de vlaming is hier slechter behandeld dan een Se-negalees. Dit feit was te wijten aan de wraakroepende onbekwaamheid der legerover-sten, die de taal der meerderheid hunner on-derhoorigen niet machtig waren. Is het wel mogelijk de herten te winnen, zielennood en lichaamsnood der strijdende en lijdende soldaten te begrijpen, wanneer men de sleutel tot het hert niet bezit: d. i. de taal van het volk.

Natuurlijkerwijze vloeit daaruit misverstand, wantrouw, om riet niet te zeggen. De vlaamsche jongen voelde overal zijn onbeholpenheid, zijne minderwaardigheid, zijne achteruitstelling; dat bleef een nijpende wonde in de ziel. En hoe dikwijls gebeurde het niet, dat een vlaming in zijn taal zijn nood kloeg aan den Kompa-gnieoverste en dat hij met een paar ruwe woorden afgescheept werd, zuiveruit omdat de overste de taal onmachtig was. Er bleef een wrok in het hert, want tegenover walen en franschelaars werd de vlaamsche soldaat van veel voordeelen verstoken. Ze begrepen hem niet.

Was er een postje open, voor verstandswerk, 't zij van schrijvelaar, telephonisten, — een postje waar stoffelijke voordeelen aan verbonden waren enz... de waal, de brusselaar, de franschsprekende had de voorkeur. Een vlaamsche jongen met meer zedelijke gaven en dezelfde verstandelijke ontwikkeling was van geen tel. Er is een tijd geweest dat een franschonkun-dige geen korporaal worden kon, maar de vlaamschonkundige waal mocht sergent of korporaal spelen voor uitsluitend vlaamsch-sprekende jongens L...

De vlaming was de man om zakskens te vullen, om dag en nacht in eerste linie als borstweer te dienen voor den vijand. De goed bezoldigde en gevaar-vrije postjes waren be-stemd voor walen en franschsprekenden.

Met droefheid en verontveerdiging, heb ik dikwijls het schouwspel gezien van den zieken soldaat, die zijn lichaamslijden vertelde aan een vlaamsch onkundigen geestesheer. riet luidde van: « U pijn » — « waar pijn » — « daar pijn ». En waar de ontmoedigde of bange soldaat eenige details geven wilde, dan ver-stond de geestesheer er niets van. En zoo mocht die jongen wandelen gaan met wat pillen.

Wie zal uitmaken als die onbekwaamheid geen menschenlevens gekost heeft — hoeveel gezond-heid geknakt werd door te late zorgen — hoeveel lijden er door vermeerderd.

In de Kamer heeft de katholieke Volksver-tegenwoordiger Marck de vinger gelegd op de verfranscheid der legergerechtshoven. Binst den oorlog was het effenaf schandelijk — er hebben rechters gezeteld waarvan geen enkele deftig de taal der betichtten verstond. Zoo kan men geen rechtvaardig oordeel vellen — maar wel bitterlijker aankweken. De meeste sub-stituten waren vlaamschonkundig; en wat de rechters-officiëren betrof, het meestendeel kende ten hoogste « le flamand usuel »!... En we weten, wat dat beteekent.

Het kon niet anders: de vlaming voelde zich in het Belgisch leger als een vreemdeling, een *miskende*, honderde keeren heb ik de kreet gehoord en medegeroepen, na het aflezen van een uitsluitend fransch dagorde « voor de vlamingen hetzelfde ». De tien walen in een kompagnie moesten het verstaan, maar de meer dan honderd vlamingen moesten er niets van weten. En hoe dikwijls hebben wij ontwik-kelden en ook de simpele volksjongen niet gelachen, of beschaamd geweest om de ombe-holpen vertaling, die een korpsverste of ser-gent den vlamingen toewierp.

Er zou nog een geheele geschiedenis te maken zijn over de vervolging der vlaamsch-gezinden in het leger: een tijd lang binst den oorlog, was het voldoende als vlaamschgezind geboekt te staan, om bewaakt te worden door de « sureté militaire », om verplaatst te worden of geen graad verhoging te bekomen juist gelijk de patriottards zeebarons van tegenwoordig, men kan niet aannemen dat een bewuste vlaming, die leed en stroomde met den volksjongen, meer vaderlandsliefde bezat, dan een vetbetaalde franschgezinde embusqué. Wie zal ooit de lijden en vervolgings-geschiedenis verhalen van zoovele vlaamschgezinde aalmo-zeniers, doktors, geestelijke en wereldlijke brancardiërs, studenten en stambewuste volks-jongens, die om hun door en door vlaamsch zijn verdacht, vervolgd en gestraft wierden. Onze fameuze « Sureté » had er de handen van vol. Gedenkt de « Houthakkers »

Voor hen waren de decoraties een zeldzaam-heid, hoewel ze dapper waren in het vuur om u een staalke te geven: ik heb een geeste-lijken brancardier gekend, die na 11 citaties op regiment en legerdagorde, nog geen oor-logskruis verkreeg. Waarom? hij was de trouwe vriend van een gekneden flamingant en tevens dapperen soldaat. Hoeveel onzer studenten konden maar geen officier worden, omdat ze gekend waren als vlaamschgezinden zonder meer; na het offensief van 21 Sept. is men wel ver-plicht geweest eenigen ervan te bevorderen. Ieder vlaming die fransch kende, en zijn

overheid in het vaamsch aansprak of de on-derhouding der taalrechten eischte, werd aan-zien als « un mauvais sujet » iemand die niet te betrouwen was in zake vaderlandsliefde. Mij zelf is het voorgevallen, dat een brusselaar uit wrak een naamlozen brief schreef naar de Koning, en mij aankloeg als « flamingant » — dit woord zonder meer, was voldoende om een onderzoek te doen over mijn gedrag.

De houding van de censuur tegenover de vlaamsche dagbladen was ook kenschetsend. Het potlood der censuur lag immer gereed om uit te krabben. Twee maten en twee gewichten. De vlaamsche pers lag gemuilband — De jon-gens zegden, « de waarheid mag niet geschreven worden ».

Dit weze voldoende om u te doen begrijpen hoe het leger onze oud-strijders Vlaamschgezind gemaakt heeft. Het kwistig vergoten bloed van het vlaamsch knapenschap eischt recht.

EEN, DIE ER BIJ WAS!

ONZE FEESTEN.

Betoging der Schoolkinderen.

I. Groep De vaandels van onze Verbonden en van België.

Italia-Amerika-Engeland-Frankrijk-Belgie
Zang: Vaandelmarsch.

II Groep Iseghemsche nijverheden Herop!

- 1) Borstfabrikatie: Zagen — booren — trekken.
- 2) Schoennijverheid: Naaien — Kloppen.
- 3) Landbouw: Dalven — Wieden.
- 4) Vlasbewerkingen: Rooten — Zwingelen.
- 5) Lijwaadfabrikatie: Spinnen — Weven (Samen)
- 6) Verbeerlijking van 't werk.

III GROEP. Lichaams oefeningen door de kinders van de school van 't H. Hert.

Slotzang: De Brabanconne.

Zangen. 1) VAANDELMARSCHE: Mannen van Belgenland, denkt aan uwe helden. Die moedig zich storten in 't oorlogsgevaar. Het zwart, geel en rood was hun schuts op de veldes n. Het bracht steeds de zege aan hun strijdende schaar. Lang leef onze vlag! moog zij onheilen weeren; Dat klinke van velden en steden haer na Op al onze tochten, bij 't vroolijk marcheeren. begroeten ook wij haar met dond rend Hoera! (bis)

2) ZAGEN: Gezaagd, gezaagd, en voortgezaagd, En kort en lang (bis) Gezaagd met moed, gezaagd met vlijt, En balk en plank, (bis) Gezaagd, gezaagd, steeds voortgezaagd Bij blij gezang!

3) BOOREN: Wij booren snel, wij booren flink Ons borstelhout Het boormachten boort rap en goed Ons borstelhout De gaatjes zijn, de gaatjes rond In 't borstelhout Ze zijn haast klaar, ja, ja, t is waar Is dat niet raar?

4) TREKKEN EN NAAIEN. De pekdraad in, de pekdraad uit, En rap en goed (bis) En nog eens in, en nog eens uit, En rap en goed (bis) Getrokken vast, en dicht en sterk, Met vlijt en moed.

5) KLOPPEN: Er op geklopt, (bis) En rap en goed! Den hamer op, den hamer neer! En rap en goed. Geklopt, geklopt, weerom geklopt, Met vlijt en moed.

6) DELVEN. Wij delven — (bis) Spa uit, spa in, Wij delven Met taaien zin.

7) WIEDEN: Wij kruipen vroolijk rond den akker En trekken 't wied uit te allen kant, Met de oogen veerdig, d'handen wakker En zuivren 't eld is 't korenland. O schoon en vlak is het wieden! Al is 't een nederige taak, Al spotten met ons dwaze lieden, In 't wieden vinden wij vermaak!

8) VLAS: Aan den Mandel! Aan den Mandel Daar wordt geen zweet nog geen arbeid geteld,

Daar is leven en geweld! Vroolijk winnen wij daar geld! Hoera! voor 't heerlijk Mandelveld! Als ons de zon komt zomer zenden, Als 't weder varmen wordt en klaar, Komt 't mandelvolk bij heele benden, Vol leven en vol vreugd te gaar. Vroolijk dreunt het lied Van het Mandellied; Bij dit stemgeschal Dreunt het Mandellied! 't Is de blijde groot, Dien, vol hoop en moed, 't Werkvolk aan den Mandel doet!

9) ZWINGELEN: Van 's morgens, eer het haantje kraait, Ben ik reeds aan den gang! En bij wiel, dat zoef en draait, Klinkt vroolijk mijn gezang! Ik wip en trap en trap met lust, En ben steeds wel gezind. De nacht brengt mij een zoete rust, Waar 'k nieuwe krachten vind. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, Mijn braaklaar en mijn zwingel gaat! Bij 't zingen van een vroolijk lied Verveelt mij 't werken niet.

10) SPINNEN EN WEVEN SAMEN. Klapperend weltje draait — tjeke de tjake Slingerend handje zwaait. — " " " " (bis) Wieleken sporten snorren " " " " Trouwekens spoelen morren " " " " Heerelken wordt draad " " " " Draadje wordt lijnwaad " " " " Wieleken, ge draait zoo rap, spint zoo snel, ronkt [zoo blij;

Wieleken, wel zeg mij eens waarom? Tjeke de tjake (3 maal) Ik draai en spin, en ronk zoo blij Omdat gij toch zoo-naarstig zijt. Tjeke Daarom, daarom, draai, draai, draai (bis) Draai ik nu, zoo rap, zoo rap.

10) VERHEERLIJKING VAN 'T WERK: (Meisjes in 't wit) Zoon der mandelstreken, dulle werkersmaat, Zwoug ik gansche dagen, met een blij gelaat: Doch met veel genoegeen, keer ik weer van 't land En na angstig werken, ik zing! (Hand in hand) Want ziet ginder staat een huisje En daarin woont zoete vreugd, Want ziet ginder staat een kluisje (bis) Ea daarin vind ik vreugd en deugd.

Stapliedereen. 12) BLIJLIED: De beiaard zingt zoo schoon hij kan, De vreugde heerscht alom, Met bloemen kroont de vrouw haar man, en zijn

De bruid haar bruidegom, De vogel kweelt zoo hel en blij, Het windje speelt zoo vrij, En vrij en blij, Ons volk ter eer Is Vlaand'ren weer. En vrij en blij Is Vlaanderen nu weer Men strooie kruid en palmen uit bij zang en klang, Hou eeuwig stand, o heilig Vaderland.

13) JONGE PATRIOTJES:

Links, rechts! (2) jong patriotjes, Links, rechts! (2) houdt u kloek en fier Flink op stap met lossen zwier Wakk're patriotjes! Borst vooruit en kop omhoog, Vuur in hert en oog!

Een, twee (2) jonge patriotjes, " " " " regelrecht in rij! Trouw aan Land en Vorst zijn wij, Wakk're patriotjes! België telt er duist maal duist Hard van kop en vuist!

Groet nu (2) jonge patriotjes, Groet nu (2), groet met diep ontzag Onze zwart — geel — roode vlag, Wakk're patriotjes. Onder onze glorievaan Eensgezind stappt aan!

14) FEESTLIED.

In Iseghem! In Iseghem! Weergalmt en dreunt op heden In Iseghem! In Iseghem! Ons vreugdellied tevreden Wij laten thans den arbeid staan Het werktuig nedervallen Om door de straten van de stad Het blijde lied te schallen!

Van tra la la la van tra la la) Wij juichen en wij vieren) Wij flikkren vreugdig in het rond) 2 maal) Wij dansen en wij zwieren,)

In Iseghem! In Iseghem! Wij jublen en wij zingen In Iseghem! In Iseghem! Wij dansen en wij springen De glazen worden boordevol Met schuimend bier geschonken, En lustig, vreugdig, welgezend Ten boden uitgedronken. Van tra la la la enz. In Iseghem! In Iseghem! Door onze vlaamsche stede

In Iseghem! In Iseghem! Weerklinkt ons lied op heden In ons gedachten vieren wij De dappersten der Belgen In ons geliefde Vaderland De meesten: vlaamsche telgen Van tra la la la enz.

MARSCHE AAN DE VLAAMSCH OUD-STRIJDERS!

Gegroet! Gegroet! O bronzen tolk En zinnebeeld van strijd en zege onzer vaadren; Gij vereert hier ter stee 't koene volk. Dat streef en leed en snevend won op de verraadren 't Land was toen in bangen nood; Een vuige bent viel in 't was oorlog in den lande En het volk, dat men zoo lafijk aanrandde vreesde knechtschap meer dan dood. Lof U eeuwig lof! Duurbre Vlaamsche Oud-Strijders En ons koene leiders naar vrijheid en naar recht « 't Recht », heeft ook « 't zyn uur: » Gij waart ons bevrijders; Dankbaar roepen wij U toe: » Vlaanderen is het dralen moe; » Aan U, mijn Vlaanderen, heil

Bijzondere treinen.

Brugge	Iseghem	Kortrijk	
Brugg	12.33	Kortrijk	13.09
Iseghem	13.32	Iseghem	13.34
Kortrijk	14.12	Brugge	14.45

Roeselare	Iseghem	Kortrijk	
Rousselaere	19.23	Kortrijk	19.43
Iseghem	19.38	Iseghem	19.45
Kortrijk	20.06	Roeselaere	19.25

Kortrijk	Iseghem	Kortrijk	
Kortrijk	15.04	Iseghem	15.45
Iseghem	15.32	Kortrijk	16.05

Cinema. — Ten einde te voldoen aan de wenschen uitgedrukt door talrijke families van geseuvelden werd besloten de photos niet te laten verschuiven.

— Bijeenkomst der thans in dienst zijnde soldaten om 2 ure in « 't Engelsch Hof » Nieuw-straat.

Verminkten. — Bijeenkomst in den « Halve Litter » bij Jos. Allewaert Kruisstraat.

Oud-Strijders V. O. S. Bijeenkomst om 10 ure in 't lokaal de « Gouden Leeuw » om vandaar gezamenlijk naar de Groote Markt te gaan. 's Namiddags om 2 ure vergadering in 't lokaal.

Daar de verschillende bijdragen van De Iseghem naar in zoo groot getal zijn deze week, zijn wij verplicht verschillende artikels te verschuiven tot de naaste week.

BERICHT.

Deze die begeeren hun oorlogschade door tusschenkomst der Cooperatieve te laten innen, wordt ter kennis gebracht dat er voortaan den woensdag avond alleen zal gezeteld worden in de Royal van 6 1/2 ure tot 8 1/2.

De Bestuurder Zaakvoerder, H. Loontjeus.

Bond der Vereenigde Grondeigenaars Iseghem Emelghem Ingelmuister

Er wordt de belanghebbende bekend gemaakt, dat de gevraagde exemplairen in 't lokaal « De Hert » ter hunner beschikking liggen.

Werkhuizen DEKEIRSSCHIETER

Gevraagd een Ajusteur en halve Gasten

MODERN PHOTO Gebr. Moyaert

Statieplaats, 5, ISEGHEM

Op ZONDAG 20 JUNI zal het huis zoovels alle zondagen den geheelen dag open zijn. Ook zullen er op denzelfden dag kort na het eindigen van den stoet portretten te bekomen zijn van de verschillende groepen.

Ingezonden.

Isegheem, den 17 Juni 1920.
 Aan het Kollegie van Burgemeester en Schepenen der stad Isegheem.

De Bond der Vereenigde Fabrikanten uit de Borstelnijverheid heeft kennis genomen van het besluit van den Gemeenteraad in zitting van 8 Juni laatst, betreffende het heffen van gemeentebelastingen, en heeft met eenparigheid het volgende dagorende aangenomen om aan het Gemeentebestuur te laten geworden:

De noodwendigheid van het heffen van belastingen niet ontkennende, bestaagt de Bond dat de vorm van belastingen in Nummer 2 en 3 letter a alleenlijk en uitsluitelijk de fabrikanten en de Nijverheid treft.

Overwegende dat dezelfde belastingen een soort belasting op het inkomen moet uitmaken, of vervangen, en dat het bezigen van werklieden of het gebruik van stoomtuigen en motoren hoegenaamd geen juiste, verhouding geeft van de inkomsten, dat wat meer is alle groothandel en alle inkomsten van allen anderen aard, die wellicht beter dan de Nijverheid, de last van het betalen van gemeentebelastingen kunnen dragen, onbelast blijven, protesteert de Bond der Borstelnijverheid uit al zijne krachten tegen de schreeuwende onrechtvaardigheid, die aan eenen soort burgers het betalen der hoofdzakelijke gemeentebelastingen oplegt, en is overtuigd dat het gemeentebestuur de gegrondheid van dit protest zal verstaan, en in aanmerking nemende dat de schuld der gemeente door alle burgers tegelijk in de mate van 't vermogen moeten gedragen worden, het voorgestelde belastingstelsel zal intrekken.

Voor de Vereenigde Fabrikanten uit de Borstelnijverheid:
 De Sekretaris, De Voorzitter,
 JULES SINTOBIN A. GESQUIERE.

STAD ISEGHEEM.

Herstellingswerken aan de Vaartkaai

Het college van Burgemeester en Schepenen laat weten dat op 8^e Juli 1920, om 11 ure, op het Stadhuys, bij gesloten inschrijvingen zal worden overgegaan tot de openbare aanbesteding van de onderneming betreffende de werken uit te voeren tot het herstellen der Schade toegebracht binst de vijandelijkheden, aan de vaartkaai, door de Duitsche militaire bezetting.

BESTEK fr. 42624.00
BORGTOCHT fr. 4000.00

Het lastenkohier kan geraadpleegd worden op het Stadhuys binst de gewone bureeluren en bij Mr. Debrabandere, Hoofdingenieur Bestuurder van Bruggen en Wegen, kleine kring No. 1, te Kortrijk, van 9 tot 12 uren en van 2 tot 5 uren.

Isegheem, den 17 Juni 1920.

Bij bevel:

De Sekretaris, De d. d. Burgemeester,
 A. WERBRUCK. FR. BEAL.

Vlaamsche Landbouwhoogeschool van den Staat.

Bij Koninklijk Besluit komt eene Vlaamsche Landbouwhoogeschool ingericht te worden te Gent. De Minister van Landbouw heeft besloten dat de cursussen beginnen met Oktober aanstaande. Verdere inlichtingen betreffende de studieprogramma's en de voorwaarden tot aanvaarding der leerlingen, kunnen bekomen worden bij het Beheer der school, St. Amandstraat, No. 82, te Gent.

IN DEN GOEDEN KOOP

Emile Dejonghe-Sonneville

EMELGHEM-DAM, 22.

::: MATRASSES :::

in Windhaair en Floconwol

HANDEL IN

Kruidenierswaren, Wijnen en Likeuren
 Ellegoederen, Glas en Gleiers.

HUIS VAN VERTROUWEN

'T GOUDEN SCHAAP

Wilt gij goede en goedkope, luxe of gewone

MATRASSES

OP MAAT

in Schaapswol, Flocons, Crins
 Zeegrass, Kapok, Pluimen enz. alsook
 Ressortkorden en Overtrekgoederen
 wendt u tot

Jules ALLEWAERT-PARMENTIER

MATRASMAGER

St Amandstraat 5. ISEGHEEM

(dicht bij St Hiloniuskerk)

Specialiteit van goed gezuivert Windhaair

met ondoordringbare Tijken

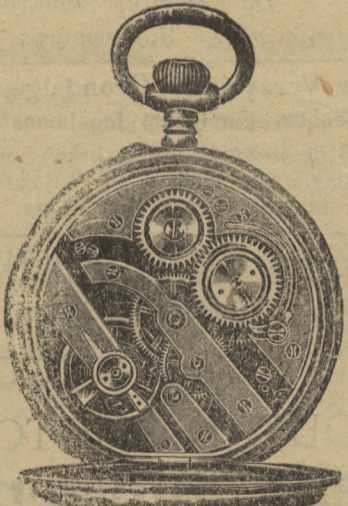
Ik gelast mij ook met alle herstellingen ten huize.

Prijzen buiten alle Concurrentie

Verzorgd werk — Spoedige Bedienung.

Al de bij mij gekochte matrassen zijn gewaarborgd door mij gemaakt.

HUIS VAN VERTROUWEN

A. MOENAERT-NOPPE

29, Rousselarestraat, ISEGHEEM.

JUWEELLEN. — UURWERKEN

BRILLEN — PHONOGRAAF'S

BAROMETERS — THEMOMETERS

AANKOOP EN VERWISSELINGEN.

Kantoor van den Notaris WYFFELS, te Rousselare

Uit ter hand te koop:
Een WOONHUIS
 te ISEGHEEM, Rousselarestraat, geteekend n° 58.

HANDEL IN
TABAK, CIGAREN en CIGARETTEN
VERKOOP in 't GROOT en in 't KLEIN

Specialiteit van Tabak APPELTERRE

A. VANDERHAEGEN-
VANDENBROUCKE

MEENENSTRAAT, 14

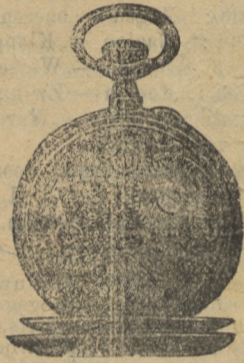
-- ISEGHEM --

Huis Ed. MAES-NAERT

GEDIPLOMEEDDE GOUDSMID

Gentstraat, 4, ISEGHEM

— (recht op de Marktstraat) —

VERKOOP VAN

Alle slach van Juweelen
UURWERKEN

voor Heeren en Damen in goud, zilver en nickel
Slingeruurwerken, Regulateurs, Reveillen
Groote keus van Ringen en Kettingen
TROUWRINGEN aan voordelige prijzen

HERSTELLINGEN

van Uurwerken, Goud en Zilveren Juweelen

DEVIS en TEEKENING worden op vraag gemaakt

van goud- zilveren en diamanten PARUREN

OPSCHRIFTEN en **NAAMLETTERS**

WORDEN GEGRAVEERD

ALLES WORDT TEN HUIZE

— IN VOLLE VERTROUWEN AFGEWERKT. —

BERICHT

AAN AANNEMERS EN BELANGHEBBENDEN

Moderne Fabrik

van Producten in Gewapende Ciment

RICHARD DE CLERCO

Groenstraat, (recht over het Kerkhof) Rousselare.

Altijd in magazijn, buizen van alle diameters, steenputbuizen, citernes, aalputten, muurdelsels, waterbakken, pompsteenen, enz.

Al deze producten kunnen onmiddellijk en aan voordelige prijzen geleverd worden. Aanvaarden ook alle werken in Beton-Armé. Bijzonderheid voor het maken van réservoirs voor fabrieken en brouwerijen. Volledige waarborg.

Let wel op het adres:

GROENSTRAAT, (recht over het Kerkhof).

CRÉDIT FONCIER D'ANVERS

Naamlooze Maatschappij — Kapitaal 3.000.000.

Spaarboekjes 3.60 0/0, Reuteboekjes 4 0/0, 4.25 0/0 en 4.50 0/0, vrij van lasten

DEPOTREKENINGEN AAN ZEER VOORDEELIGE VOORWAARDEN

AANKOOP en VERKOOP van Fransch, Engelsch en Amerikaansch Papier

aan de voordeligste wisselkoers.

Verdere inlichtingen kan men bekomen bij

M. PH. VERBEKE, BESTUURDER,
 Rousselarestraat, 25, ISEGHEEM.

G. HOET-ANNE, opticien, St Amandstraat 8, ROUSSELARE

HUIS VAN VERTROUWEN

Waarom wordt het huis, G Hoet-Anne, na 36 jaren bestaan, door de H. H. Oogmeesters, meer en meer aanbevolen?

1° Omdat het gezicht met een nieuw stelsel van gezichtaadruider goed onderzocht wordt, die ons juist het nummer van 't gezicht aanduid, om met den eersten bril die men beproeft, zoo klaar te zien als op den ouderdom van 15 jaren, en waardoor het gezicht bewaard en versterkt wordt.

2° Omdat het huis voorzien is van uitgelezene glazen en alle verschillende modellen van bril en pince-nez monturen, uit de voornaamste fabrieken van Frankrijk, Engeland en Amerika, in goud, zilver, doublé, nickel en staal, en waarvan de prijzen buiten alle concurrentie zijn. Glazen, op recept der H. H. Oogmeesters voorgeschreven, worden kunstelijk afgewerkt. Brillen en pince-nez van af 3 fr. 't stuk. Allerfijnste geslepen glazen, met fijne monturen 6 en 7 fr. GEENE WOEKERPRIJZEN.

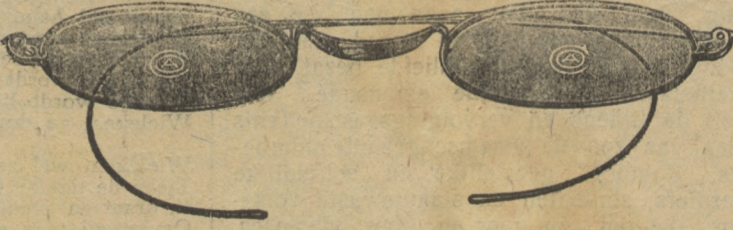
Het huis is ook voorzien van eenen schoonen keus jumellen, langues-vues, barometers en kunstooogen. Specialiteit van thermometers voor broeamchienen, brouwerijen, baden en kernen; maximathermometers; likeur-, sirop-, melk- en oxijde wegers. Loupen voor wevers, enz.

Germain Hoet-Anne, begeeft zich op aanvraag persoonlijk ten huize, en heeft hoegenaamd met geene reizigers commerciële betrekkingen.

Men lette goet op ons adres:

Germain Hoet-Anne, St Amandstraat 8, tegen de Noordstraat, Rousselare.

Er is altijd een oogmeester ten ieder beschikking.

HUIS

D. SCHEDEMAN-DE BUSSCHERE

St Hiloniusstraat, 6, ISEGHEEM.

Vensterglas, Mastiek, enz... Verwaren,

Vernissen, Meubelpapier.

Bereiding van alle slach van verven voor die wil

— Eerlijke en trouwe bedienung —
 — Zuivere en goede waren.

SUIKERBAKKERIJ
Van Landeghem

GRAVINNESTRAAT, 24,

INGELMUNSTER

Chocolade --- Pralinnen

BIJZONDERE KEUS VAN

SCHOONE en FIJNE GEBAKKEN

voor Doopen, Huwelijken en andere feesten

Voortverkoop in 't groot van Suikerbakkerartikels

BESTELLING TEN HUIZE

voor Isegheem en omliggende Gemeenten.

RAMEN en DEUREN te koop bij P. Dacoene-

Mortier.

HUIS

Ach. De Gezelle-Vyncke

Rousselarestraat, 109-111, ISEGHEEM.

FABRIKANT VAN

Tabak en Cigaretten

HANDEL IN

Cigaren, Snuif, Rook- en Roltabak

Toilet artikelen, Zeepen, enz.

waaronder deze:

CIGAREN

Quo Vadis, Utinam, der gekende firma Tinchant, Y Gonzalés, Caobas Puntos, Cigarellas Calba, Emicas, Monics Vestalin, Record.

Cigaretten der beste en gekeniste merken

INLANDSCHE en VREEMDE

Tabak in bladeren en gesneden

vanaf 6 fr. de kilo

Snuiftabak, Steenen pijpen, Cigarette papier, Tuben om Cigaretten te maken, Toiletzeep, Erasmic, Viollette en Scheerzeep, Sunlichtzeep, Eau de Cologne n° 155, tuben voor het reinigen der tanden, Roodkleursel voor de lippen, Poudre de riz, Pomade voor het haar en moustachen, Brillantine Marie-José, Haarverf, Valsch haar. Netten voor het haar, Kammen, Haarspellen, Krulscharen, Aluinsteen, enz, enz.,

Bijzondere prijzen voor Voortverkoopers.

HEROPENING

van het Huis

J. Vanlandeghem-Behaeghe

Groote Markt, 21, ISEGHEEM.

ALLE SLACH VAN BENOODIGHEDEN

VOOR

— KLEERMAKERS en KLEERMAAKSTERS —

ZIJDEN, PAENE, ROUWFLOERS

Groote keus van lijnwaadartikelen

voor Dames en kinderen.

DOOPKLEEDEREN — COLS — CRAVATTEN

Specialiteit en groote keus van

::: CORSETS Merk H. D. B. :::

Robert DEVOLDER-VERSCHAËVE

Schilder-Glazenmaker

-- de Pélichystraat, 18, ISEGHEEM --

Hout- Marmer en Sieraadschilderingen

VERWEN EN VERNISSEN

GENADIGE PRIJZEN. SPOEDIGE BEDIENING.

Regelmatigen Vervoerdienst
ISEGHEM-GENT

AD. DEVOS-PILLEN
 Rousselarestraat, 132, ISEGHEEM.

Uit Isegheem den Woensdag voormiddag. —

Terug uit Gent den Donderdag namiddag.

Standplaats Hotel Picardiën tegen de Koorn-

markt.

Vervoer van groote en kleine vrachten. Spoedige

en trouwe bedienung.

Met dezen breng ik het publiek ter kennis

dat ik mij kom te vestigen als **MEESTER-**

KLEERMAKER.

In volle vertrouwen zal ik goed en verzorgd

werk leveren tot ieders voldoening, volgens

de laatste modellen.

Spoedige bedienung.

ROBERT MAES,

Marktstraat, 44, Isegheem.

IN DE PLASTRON

Raymond Maes-Geldhof

Marktstraat, 44, ISEGHEEM.

SCHOONE KEUS VAN

MANS- EN VROUWSTOFFEN
 Ellegoederen

Witte en Fantasiëartikelen

Bijzonder assortiment van

HEMDEN, COLS en PLASTRONS

ANTWERPEN'S

BOUW- & HYPOTHEEK BANK

Naamlooze Maatschappij.

Maatschappelijk Kapitaal: 5,000,000 frank.

Zetel: N° 13. Twaalfmaandenstraat, ANTWERPEN.

Waarom uw spaargeld onnuttig in huis be-
 waren of in roekeloze hoogte winstgevende
 speculatiën plaatsen, wanneer ge zonder waarde-
 vermindering voor uw kapitaal te vreezen, uw
 geld, terugbetaalbaar op zicht, aan 3,60 %
 's jaars of vóór 5 tot 10 jaar aan 4% 's jaars
 kunt uitzetten.

De zekerheid dat uwe spaarpennen tot allen
 tijde onverminderd behouden blijven in aan-
 merking genomen betalen wij onder dit oog-
 punt de hoogste intresten.

Uwe geldplaatsingen worden uitgezet op
 vaste goederen, aan openbare besturen, enz.

Wend U in vertrouwen tot onze Agenten
 uwer streek; zij zullen U alle gewenschte uit-
 leggingen nopens SPAARBOEKJES, KASBONS
 & OBLIGATIES verstrekken.

AGENTEN:

Mr Florent Behaeghe-Mulier

Gemeententovanger,

Van den Bogaerdelaan, 13, Isegheem.

Mr Achille Tanghe

Hoofdonderwijzer, Emelghem.

Mr Jules Oost

Handelaar, Winckel St Eloi.

IN DE GOUDEN PLUIM

Cyrille Sintobin-Vandommele

de Pélichystraat, 25, ISEGHEEM

FABRIEK VAN

Gemaakte Vrouw- en Kinderkleederen

Groote keus voor alle slach van witte roks,

satine laine, moiré en zijde

— WITTE en GEKLEURDE MANSHEMDEN —

ELLEGOEDEREN, enz.

LEDERHANDEL

VALÈRE LARIDON

Koornmarkt, 15, ISEGHEEM.

— CROUPONS — HALZEN — FLANKEN —

BOX CALF, ZWART EN GBKLEURD

BANDEN BOX CALF.

CHEVREAU — GRISON — ZWART EN

IN ALLE KLEUREN.

POULAINS CHEVREAU — BANDES VERNIS

CHEVREAU VERNIS — DAMS.

VOERINGEN — COUTILS — RINGEN

HAKEN — LETSEN, enz ..

Alle Schoenmakersbenoedigheden.

Kamerslissen, Espadrillen

KRUIDENIERSWAREN — LIKEUREN en WIJNEN

Agent der